

DETERMINĂRI ECONOMICE ALE RĂZBOIULUI HIBRID CARE A URMĂRIT DEZINDUSTRIALIZAREA FORȚATĂ A ROMÂNIEI

ECONOMIC DETERMINATIONS OF THE HYBRID WAR WHICH FOLLOWED THE FORCED DEINDUSTRIALIZATION OF ROMANIA

Drd. Ilie-Răsvan DUMITRU*

Procesul de dezindustrializare a României, aplicat metodic și insistent după anii '90, pare a nu se integra parcursului firesc spre industria 4.0, ci mai degrabă pare a fi un proces sistematic de distrugere planificată și de radiere a industriei postdecembriste, pe sistemul unui nou plan Valev, conceput în laboratoarele secrete ale artizanilor noii configurații mondiale. Insistența cu care s-a procedat la demolarea sistematică și planificată a majorității capacităților și platformelor industriale mari trădează interese obscure, care nu mai pot fi plasate sub umbrela catalogării lor ca învechite sau neperformante, ci mai mult ca incomode pentru piețele externe și capitalurile străine. Pentru a înțelege mai bine mecanismele care au acționat în vederea resetării României și readucerii acesteia la statutul de colonie semiagrară, exportatoare de materii prime, de resurse naturale și de forță de muncă ieftină, concretizată prin distrugerea industriei grele, petrochimice, alimentare și constructoare de mașini, va trebui să pătrundem în esența cadrului de manifestare a proceselor care susțin globalismul ca ideologie și globalizarea ca politică suprastatală și neocolonistă a marilor centre de putere internaționale.

The deindustrialization process of Romania, applied methodically and persistently after the 90s, seems not to be part of the natural path towards industry 4.0, but rather to be a systematic process of planned destruction and erasure of the post-December industry, on a new Valev Plan system conceived in the secret laboratories of the artisans of the new world configuration. The insistence with which there was a systematic and planned demolition of most of the large industrial capacities and platforms betrays obscure interests that can no longer be placed under the umbrella of classifying them as obsolete or non-performing, but rather as inconvenient for foreign markets and foreign capitals. To better understand the mechanisms that acted in order to reset Romania and return it to the status of a semi-agrarian colony, exporting raw materials, natural resources and cheap labor, materialized by the destruction of the heavy, petrochemical, food and car manufacturing industry, we will need to analyze in depth the essence of the manifestation framework of the processes that support globalism as an ideology and globalization as a supra-state and neo-colonialist policy of the great international power centers.

Cuvinte-cheie: război hibrid; dezindustrializare; actori statali; corporații; asasini economici.

Keywords: hybrid warfare; deindustrialization; state actors; corporations; economic assassins.

Industria a fost în permanență elementul cheie al dezvoltării economice, devenind în multe țări, inclusiv în România, o obsesie seculară și singura în măsură de a o desprinde de statutul ei ancestral de colonie a marilor puteri. Industria a fost privită ca un factor de progres și ca un suport indispensabil al creșterii economice, prin prelucrarea superioară a resurselor și materiilor prime, prin multiplicarea valorii acestora, prin creșterea productivității factorilor de producție și a productivității muncii, pe seama valorificării cunoștințelor și a inteligenței

creative a capitalului uman, inclusiv prin dobândirea și perfecționarea unor noi cunoștințe. O scurtă retrospectivă istorică a industrializării ne arată că dezvoltarea economică a societăților și statelor lumii a parcurs o serie de etape, care s-au succedat una după alta, de la epoca pietrei, a bronzului și a fierului până la ceea ce numim în prezent revoluție industrială. De la apariția conceptului de revoluție industrială, au fost identificate și descrise patru revoluții industriale, ultima fiind cea a tehnologiilor informaționale TIC și inteligenței artificiale prin care trece omenirea în prezent. Toate revoluțiile industriale au fost diferențiate și delimitate, în special prin tipul de energie utilizat și prin succesiunea unor generații de tehnologii,

*Ministerul Finanțelor

e-mail: dimitrurasvan@yahoo.com

de la cele bazate pe efortul fizic al oamenilor la cele mecanice, electrice, electrotehnice, chimice, biologice și informatice. Ceea ce este specific acestor revoluții industriale este faptul că cea care a urmat s-a bazat pe infrastructura, tehnologia și munca specializată a celei anterioare, noua tehnologie apărută fiind construită pe fundația celei anterioare. Cu excepția ultimei revoluții industriale care nu mai necesită același volum de forță de muncă specializată și nici aceeași infrastructură industrială, fiind mai mult orientată spre servicii și producție bazată pe AI și TIC, celelalte trei revoluții industriale nu au implicat un proces masiv de dezindustrializare, ci un proces intens de re tehnologizare a tehnologiilor învechite. Astfel, procesul de dezindustrializare a României, aplicat metodic și insistent după anii '90, nu reprezintă un salt direct spre cea de-a patra revoluție industrială, ci pare mai degrabă a fi un proces sistematic de distrugere planificată și de radiere a industriei de dinainte de anii '90, pe sistemul unui nou *plan Valev*. Evenimentele de după anii '90 atrag atenția asupra faptului că, în niciun stat comunist din fosta sferă de influență sovietică, nu s-a procedat cu atâta insistență la demolarea tuturor capacităților industriale și la ștergerea efectivă a acestora de pe harta economică a statelor, precum s-a întâmplat în România. Insistența cu care s-a procedat la distrugerea sistematică și planificată a capacităților și platformelor industriale mari trădează interese obscure care nu mai pot fi plasate sub umbrela catalogării lor ca învechite sau neperformante, ci mai mult ca incomode pentru piețele externe și capitalurile străine. În esență, căderea blocului comunist a fost de departe un proces inevitabil, datorat ineficienței sistemului economic planificat și centralizat, care nu permitea ajustarea naturală pe seama liberalismului și a pârghiilor economiei de piață, dar care, privit retrospectiv, îmbracă toate formele unui război hibrid, ținut spre acapararea piețelor și a resurselor statelor vulnerabile, slăbite de efortul investițional, imprimat de politica socialistă. Sistemul politic socialist cu specific chinezesc, promovat cu succes de RP Chineză, ne arată că se putea trece de la socialism la capitalism și altfel decât prin distrugerea și resetarea industriei unei țări.

Pentru a înțelege mai bine mecanismele care au acționat în vederea resetării României și readucerii la statutul de colonie semiagrară, exportatoare

de materii prime, de resurse naturale și de forță de muncă ieftină, concretizată prin distrugerea industriei grele, petrochimice, alimentare și constructoare de mașini, va trebui să intrăm în esența cadrului de manifestare a proceselor care susțin globalismul ca ideologie și globalizarea ca politică a marilor centre de putere internaționale. Privită ca politică, globalizarea nu se rezumă doar la interconectarea, interdependența dintre toate statele lumii, inclusiv la legăturile strânse dintre piețele internaționale. Globalismul reprezintă o politică suprastatală a capitalismului internațional actual, diferența dintre acesta și colonialismul modern din secolul al XIX-lea și din prima jumătate a secolului al XX-lea fiind dată doar de instrumentele folosite, scopul și mijloacele rămânând aceleași. Transnaționalele și corporațiile internaționale, privite ca instrument al globalismului, privit el însuși ca o nouă formă de colonialism, care nu reprezintă altceva decât o dimensiune economică a unei forme subversive de război hibrid de tip softpower, constituie astăzi vârful de lance al centrelor de putere capitaliste. Acestea sunt extrem de active în promovarea propriilor corporații transnaționale, pentru realizarea obiectivelor politice de aservire, subjugare și extragere ieftină a resurselor statelor de la periferie. În fapt, preluarea resurselor naturale ale statelor slabe sau subdezvoltate și a piețelor de desfacere a produselor a rămas politica de bază a centrelor de putere care dețin supremația tehnologică și mare parte din infrastructura industrială a lumii. Privit din această perspectivă, putem cuprinde întreg ansamblul agresiunilor hibride la care a fost supusă România după 1980 și cu precădere după 1990, în vederea aservirii acesteia prin distrugerea sistematică a infrastructurii industriale și agrare, cu scopul evident al diminuării potențialului economic. Potențialul enorm de desfacere a produselor occidentale pe o piață sărăcită și însetată de necesarul de mărfuri de generație nouă, pe fondul unei crize de supraproducție globală, a reprezentat un *El Dorado* contemporan pentru toate corporațiile internaționale care s-au capitalizat într-un ritm fără precedent, pe seama îndatorării populației și a statului român, după 1989.

Lipsa valutei necesare achiziționării de tehnologie modernă, precum și boicotul occidental cu privire la transferul de tehnologie nouă au condus ca, la finele deceniului 8, România să dețină

o tehnologie de anii '70 și un personal salariat rămas la nivelul de calificare al acesteia. Chiar și așa, infrastructura acesteia nu necesita decât re tehnologizare pentru relansarea ei după 1990, mai cu seamă pe fondul deschiderii României spre noi piețe de desfacere. Se poate spune că exista o mână de lucru specializată și calificată la locul de muncă, chiar dacă era specializată pe tehnologie veche, exista o infrastructură destul de dezvoltată, prezentă în platforme industriale în care activau mii sau zeci de mii de muncitori, exista o infrastructură energetică solidă și o piață de energie centralizată care putea asigura consumul necesar acestor coloși industriali, care nu mai necesita decât viziune, înțelegere, spirit naționalist și sprijin din partea noilor lideri (în fapt eșalonul 3-4 al vechilor lideri comuniști), pentru relansarea economică

națională având o soartă similară Cartaginei, care a fost rasă de pe fața pământului după cel de-al treilea război punic (149-146 î.Hr.). De reținut că, în cele 2.102 unități industriale care funcționau în 1989, se calificase o forță de muncă de 4.169 de milioane de salariați din totalul de 10,94 milioane, existent în economie, la o populație de 23.151.000 de locuitori.

Conform anualelor statistice, în anul 1991 numărul companiilor scăzuse la 1.712 întreprinderi industriale care angajau 3,052 milioane de salariați, revenind o medie de 1.783 de angajați pe o companie. În anul 2017, buletinul statistic consemnează 47.084 de companii industriale, în care mai erau angajați doar 1,259 de milioane de salariați, respectiv o medie de 27 de salariați pe o companie. În anul 2014, în industrie activau 53.865 de companii,

Tabelul nr. 1
PROCENTUL DE POPULAȚIE OCUPATĂ ÎN ECONOMIE¹

Anii	Total populație ²	Populație ocupată în economie ³	Populație ocupată în industrie	
			salariați	% în total pop. ocupată
1950	15.872.624	8.377.200	1.000.700	12,0
1960	18.403.414	9.537.700	1.440.200	15,1
1970	20.252.541	9.875.000	2.276.800	23,0
1980	22.201.387	10.350.100	3.678.700	35,5
1985	22.724.836	10.586.100	3.927.800	37,1
1989	23.151.564	10.945.700	4.169.000	38,1

a fabricilor, pe fondul deschiderii către noi piețe comerciale din vest. Astfel, o economie centrată pe producție industrială, ca cea de dinainte de 1989, are câteva elemente esențiale: energia, infrastructura, tehnologia și forța de muncă specializată. Partea cea mai grea în dezvoltarea unei economii, respectiv dezvoltarea unor platforme industriale integrate, fusese asigurată în ultimii 50 de ani. România reușise să devină independentă atât energetic, cât și pentru asigurarea necesarului de consum din producția internă, prin construcția unui ansamblu de electrocentrale (hidro și termo), de combinate, de exploatare miniere, fabrici, institute de cercetare, întreprinderi alimentare și agricole. O mare parte dintre acestea nu se mai regăsesc, în prezent, pe harta deșertificată a economiei României, industria

¹ Sursa: date culese și compilate din Anualele Statistice ale României, 1970-1989.

pentru care numărul mediu anual de angajați a fost de 1,372 de milioane. La sfârșitul anului 2018, sectorul industrial însuma 57.756 de întreprinderi, respectiv 10,5% din totalul întreprinderilor active din domeniul economic (industrie, construcții, comerț și servicii de piață), media pe o companie fiind de 24 de salariați, respectiv un total pe ramură de 1,386 de milioane, 4,12 milioane de salariați pe economie (37,6% din totalul populației ocupate în 1989). Închiderea planificată a capacităților industriale, numită generic dezindustrializare, a scos din producție o masă enormă de forță de muncă, specializată și calificată, care, pentru a supraviețui, a fost nevoită să ia calea exodului, acest fenomen migrațional fiind și marea problemă demografică a

² <https://insse.ro/cms/files/pdf/ro/cap2.pdf>, accesată la data de 06.07.2021.

³ *** *Anuarul Statistic al României*, 1990, pp. 102-103.

României secolului al XXI-lea. În istoria ultimilor 100 de ani, acesta reprezintă a treia mare golire a bazinului demografic al României moderne, primele două fiind consecința nefastă a marilor războaie mondiale și catastrofa demografică de după 1948, când, în România stalinistă, s-a demarat un amplu proces de epurare demografică pe criterii de clasă, etnie sau apartenență politică. Conform raportului anual de activitate pe anul 2019 al Ministerului pentru Românii de Pretutindeni (Ministerul pentru Românii de Pretutindeni 2019), se estimează că, în afara granițelor țării, trăiesc aproximativ 9,7 milioane de vorbitori de limbă română, dintre care 5,6 milioane de cetățeni români se află în Diaspora. Astfel, numai în anul 2007 au emigrat peste jumătate de milion de cetățeni români (Institutul Național de Statistică 2016), majoritatea tineri de până în 35 de ani (Institutul Național de Statistică 2018), educați, profesioniști, specializați și calificați în diverse meserii, pregătiți să muncească și dispuși să facă eforturi remarcabile pentru adaptare la o nouă societate. În esență, exodul de forță de muncă, în mare parte calificată și în care statul a investit foarte mult, a cuprins ceea ce avea mai bun România, din punct de vedere demografic. Această masă de specialiști, calificați și productivi, nu s-a mai regăsit într-o țară condusă de o clasă politică incapabilă să identifice soluții viabile pentru satisfacerea nevoilor de bază ale acestora. Una dintre primele cauze ale acestei masive migrații a forței de muncă a fost sărăcia care a cuprins România după anii '90, pe fondul dezindustrializării forțate prin închiderea intenționată a celor mai multe capacități productive, pe sistemul unui aparent nou plan *Valev*. În esență, factori precum lipsa locurilor de muncă, inflația galopantă, miopia strategică a conducătorilor țării, care, prin politica promovată, au dus la sărăcirea populației, au provocat exodul forței active de muncă, între anii 1990 și 2000. După aderarea la Uniunea Europeană, exodul s-a datorat nu doar în speranța obținerii unui trai mai bun, ci din dorința de a trăi într-o țară care își respectă cetățenii. S-a plecat masiv dintr-o țară în care impostura, corupția și lipsa de viziune a clasei politice care a pus stăpânire pe aceasta au reușit performanța de a alunga peste jumătate din capitalul de muncă activ și calificat, specializat în economia de dinainte de 1990. În pofida acestui exod, unul dintre cele mai mari exoduri de pe timp de pace din istoria lumii, România a continuat și continuă să școlarizeze pe

bani publici forță de muncă pentru alte state, ceea ce, pentru Occident, reprezintă un avantaj și o degrevare financiară a bugetului acestuia alocat învățământului. Astfel, România nu a pierdut doar activul uman, ci și toate sumele investite în calificarea acestuia, precum și potențialul enorm care putea fi valorificat în economia statului. În perioada 2013-2018, procentul de finanțare din PIB al întregului sistem de învățământ, raportat la angajamentele legale din contul de execuție anual, a înregistrat un minim de 2,57 pentru anul 2018 (Institutul Național de Statistică 2007-2019) (2,21% din PIB rectificat pe anul 2018 și 5,4% media pe UE) și un maxim de 3,16% pentru anul 2015 (media UE fiind, în 2015, de 4,90%), România fiind pe ultimul loc printre statele UE. Toată această investiție în educația tinerilor nu va mai putea fi recuperată niciodată, atât timp cât și generația tânără nu va putea activa într-o economie care nu oferă locuri de muncă viabile, bazată mai mult pe consum și mai puțin pe producție. Într-un studiu al Academiei Române – Institutul Național de Cercetări Economice, *Declinul demografic și viitorul populației române* (Institutul Național de Cercetări Economice 2007), se estimează că, dacă se păstrează același trend negativ de după 1989, în România anilor 2050 populația va scădea la 16 milioane de locuitori, populația cu vârsta de peste 60 de ani având o pondere de 39%.

Economia României folosea în 1989 întreaga energie pe care o producea la acel moment țara, chiar dacă mare parte din tehnologiile utilizate erau depășite, ceea ce conducea la costuri mari de producție, și în unele domenii, afecta chiar calitatea produsului final. Dar într-o piață în care costul energiei nu era liberalizat, costurile mari de producție nu erau esențiale. Doar calitatea constituia un impediment, mărfurile produse nefiind competitive pe o piață concurențială acerbă. România avea într-adevăr o industrie energofagă: siderurgia, metalurgia, industria extractivă, chimia, petrochimia, sticlăria etc. erau mari consumatoare de energie. Însă un proces intensiv de re tehnologizare a industriei românești ar fi transformat România, din punctul de vedere al capacității de producție, într-o Chină a Europei. De altfel, procesul de re tehnologizare era în plină desfășurare la sfârșitul anilor '80, dar se derula lent, din cauza efortului financiar necesar plății datoriilor externe și a investițiilor în noi capacități de producție. Disonant era faptul că, deși gradul

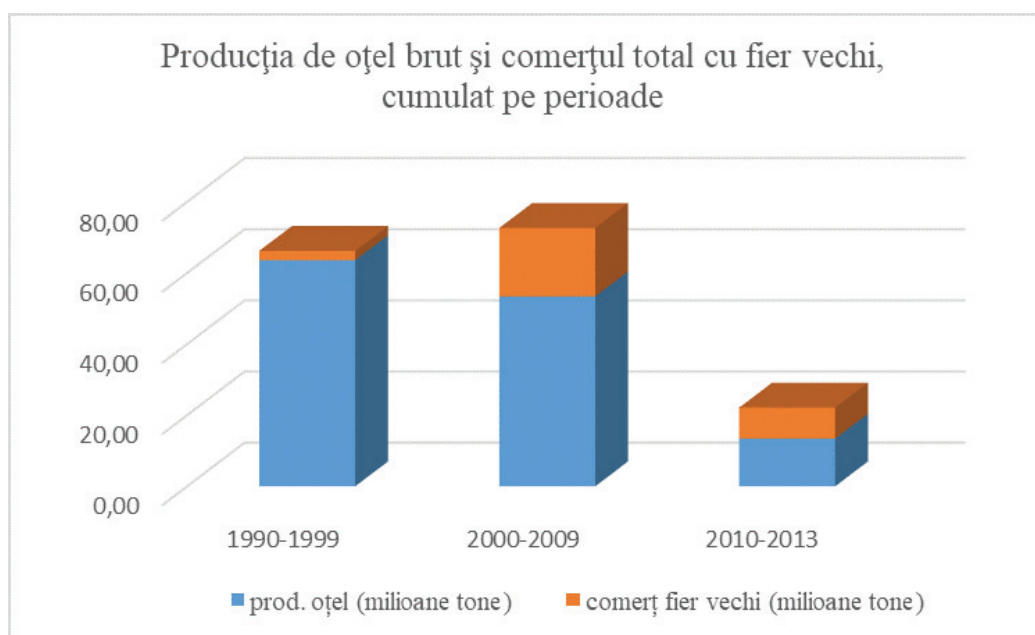

de utilizare a capacităților de producție nu depășea 80% spre sfârșitul anilor '80, construcțiile de obiective industriale erau în plină expansiune. Astfel, în 1989 economia românească era angajată în lucrări la 21.400 de obiective de investiții, care necesita un efort financiar de 311,8 miliarde USD, ceea ce depășea cu mult capacitatea de finanțare a lor. Numai în anul 1989 erau necesare fonduri suplimentare în valoare de 104,4 miliarde USD, pentru ca obiectivele începute să poată fi puse în funcțiune integral. Lucrările la toate aceste obiective au fost sistate începând cu 1990, fără o justificare logică și fără o strategie de conservare a acestora, fiind supuse intenționat distrugerii și condamnate astfel la dispariție. Considerată mândria epocii de aur, industria de dinainte de 1989 a fost anatemizată de fostul premier Petre Roman (ZF Live 2021), ca fiind un morman de fiare vechi, și ștearsă astfel, în mare parte, de pe harta țării. Declarația fostului premier, ca și când ar fi fost dictată în baza unor agende străine, a dat

(distrugerii industriei) este dat de comerțul cu fier vechi. Astfel, România ajunge să aibă o pondere de 65,2% a comerțului cu fier vechi din totalul de oțel produs, de 13,4 milioane de tone, aferent perioadei 2010-2013.

Locurile în care, până în 1990, își desfășurau activitatea milioane de muncitori calificați și specializați în anumite meserii dezvăluie în prezent un tablou bacovian, asemănător bombardării Dresdei sau Stalingradului. Astfel, mormane de clădiri distruse ca după bombardamente intense, descărnate de fier, cupru, aluminiu, cărămizi sau de orice alt material care s-a putut valorifica sunt ceea ce a mai rămas din procesul grotesc de dezindustrializare forțată a economiei naționale, așa cum pare că a fost gândit acest proces în laboratoarele secrete ale adepților colonialismului modern. În cel mai fericit caz, acolo unde platformele industriale, clădite prin truda înaintașilor, au prezentat potențial imobiliar, fiind amplasate în zone intravilane, locul defunctelor

Graficul nr. 1

PONDERA COMERȚULUI TOTAL DE FIER VECHI DIN TOTALUL PRODUCȚIEI DE OȚEL⁴

liber distrugerii și valorificării la fier vechi a unei industrii pentru care s-au sacrificat multe generații de români. Drept exemplu, dacă în anul 1987, România atinsese performanța de a produce 14,96 milioane de tone de oțel, devansând multe țări cu tradiție în acest domeniu (Worldsteel Association 2020), a ajuns să producă doar 9,8 milioane de tone în 1990 și cca 3 milioane de tone în 2013. În schimb, un indicator al dezindustrializării

fabrici și uzine a fost ocupat de malluri, de birouri ale corporațiilor străine, de ansambluri comerciale sau rezidențiale.

Indiferent de cum am privi lucrurile, dispariția peste noapte a atâtor capacități industriale prin distrugerea lor efectivă nu poate fi doar rezultatul trecerii de la o economie centralizată la una

⁴ Sursa: date culese din Anuarul statistic al României, 1990-2015.

competitivă, bazată pe economie de piață, ci mai degrabă, denotă o lipsă de viziune și o ingerință a unor factori externi care și-au dorit o Românie care să nu genereze concurență și care să redevină o țară exportatoare de materii prime. Privind realist, chiar și în situația unui conflict convențional, ar fi fost nevoie de mai multe războaie ca să fie distrusă atât de temeinic și sistematic toată industria din România. În schimb, într-un război hibrid, nu trebuie apăsată decât pârgăia adecvată, iar restul procesului de distrugere va fi finalizat de propria populație a țării. Că cineva și-a dorit ca România să nu devină o economie emergentă regională este clar, chiar dacă nu vom putea identifica niciodată adevăratul inamic al statului român. Exact ca în preceptele marelui strateg militar Sun Tzu, în experimentul numit România, actorii ostili s-au folosit de propria clasă politică aservită. Când noua conducere politică, ieșită de sub mantaua defunctului partid comunist, a trecut la procesul de privatizare prin diferite metode subversive, nu economia a fost privatizată, ci infrastructura acesteia, și nu cu scopul de a relua producția pe direcții competitive, ci cu scopul de a o demonta și de a o valorifica pe componente. Instrumentele utilizate au demonstrat că România era cobaiul pe care se experimentau diverse bombe economice cu efect imediat sau întârziat. În fapt, mare parte din industria care prezenta potențial economic ori a fost distrusă, ori a fost transferată în proprietatea clasei politice neocomuniste care a preluat puterea după 1989, pe considerentul că noua nomenclatură trebuia stimulată pentru a finaliza procesul de distrugere a economiei țării. În mod excepțional, au existat și situații în care producția a mai continuat, deși nu aceasta fusese miza supraviețuirii, ci infrastructura, terenul, cantitatea de fier, stocurile de materiale și produse existente în depozite, dar nu și în acte etc. Astfel, s-au privatizat întregi platforme industriale pe prețuri de nimic, care aveau depozitele pline de mărfuri, ulterior valorificate, fără ca beneficiile să ajute la efortul de re tehnologizare. Lipsa de viziune a liderilor politici s-a văzut în modul în care au gândit reformarea industriei românești. În loc să mențină trei dintre cele patru elemente cheie care fundamentează o economie (infrastructura industrială, forța de muncă specializată și sursele de energie), înlocuind doar tehnologia, eminențele cenusii autohtone au decis să privatizeze strict infrastructura, din interese pur financiare, și să

distrugă restul. De altfel, germenii distrugerii au stat chiar în modul în care au fost proiectate marile platforme industriale ale României. Într-o economie planificată și centralizată, era normal ca și industria să fie integrată și interconectată cu alte capacități atât pe orizontală, cât și pe verticală. Astfel, platforme industriale, precum Oltchim, RAFO, Săvinești etc., funcționau în sistem integrat cu multe alte capacități industriale, pe întreg fluxul de producție. Privatizarea unei singure capacități, fără a integra întreg fluxul tehnologic, a fost soluția inedită pentru falimentarea întregului sistem, exact pe principiul efectului de domino. Spre exemplu, RAFO Onești era o capacitate industrială care era neprofitabilă, în situația în care s-ar fi rezumat doar la vânzarea benzinei și a motorinei produse. Însă, împreună cu uzina mecanică UTON și cu cea petrochimică CAROM, care prelua produsele derivate, transformându-le în materii prime pentru obținerea unor produse superioare cu valoare adăugată mare, permitea obținerea unui profit substanțial, la capătul final al fluxului de producție integrat. Privatizarea doar a uneia dintre capacități, a condus la blocarea și falimentarea celorlalte două, care au fost private de materiile prime sau de capacitățile celei vândute. Situații similare se regăsesc în toate platformele industriale și în fabricile care nu au supraviețuit experimentelor privatizării (de exemplu, închiderea platformei Arpechim, care producea materia primă pentru colosul petrochimic Oltchim). Pentru exemplificarea modului în care au acționat asasinii economici, finanțați de corporațiile transnaționale care intraseră în competiție cu cele autohtone, se pot analiza evenimentele și faptele cu privire la distrugerea intenționată a platformei industriale Săvinești (PROTV 2020), a Uzinei Tractorul Brașov (DIGI24 2014a), a Uzinei Aro Câmpulung Muscel (DIGI24 2014b) și tentativa aproape reușită de distrugere a platformei industriale Oltchim, cu sprijinul nemijlocit al companiei austriece OMV, acordat competitorilor externi, infiltrați în acționariatul companiei vâlcene. Procesul de distrugere a acestor platforme industriale este reprezentativ pentru tot ansamblul industriei românești distruse după 1990, mijloacele și instrumentele fiind identice pentru toate cele 1.205 dintre cele 2.100 de întreprinderi mari care nu se mai regăsesc în prezent pe harta economică a țării.

Astfel, faptul că România a reprezentat un experiment pentru diverși actori interesați se vede și din aceea că toate aceste „privatizări” au eșuat una după alta, deoarece *asasinii economici*, camuflați în „investitori” au înțeles repede că cel mai productiv bun al fabricii este marfa din depozite, fierul din fundație și terenul de sub ea, mare parte din platformele industriale fiind amplasate în zone intravilane. De altfel, marile corporații internaționale, care au perceput tot timpul industria din România ca pe un veritabil concurent comercial, au avut tot interesul să închidă aceste capacități, utilizând diverse instrumente care se circumscriu războaielor hibride. Astfel că, după 2000, o triadă, alcătuită din mercenari economici (directori, lideri de sindicat și politicieni locali), aflați cu știință sau neștiință în slujba *asasinilor economici* ai României, au girat lichidarea clădirilor și vânzarea terenurilor „dezvoltatorilor imobiliari” care au fost și sunt, în esență, finanțatorii acestui proces de destructurare și distrugere a economiei românești. Mândria epocii de aur, reprezentată de fabricile și uzinele clădite cu efortul înaintașilor noștri, a fost înlocuită de *malluri*, de ansambluri rezidențiale sau de birouri, ca un semn ironic al noii doctrine postintegrare, motorul economiei de piață fiind consumul. Astfel de „dispariții” de platforme industriale au avut urmări cu impact atât în economie (au dispărut ramuri industriale, fapt ce a determinat ca România să se transforme dintr-un mare producător într-un mare importator fie pentru materii prime, fie pentru produse finite), cât și în mediul social: depopularea multor localități, exodul unui număr uriaș de oameni cu pregătire profesională, cu putere de muncă, cu știință de carte. Toate astea într-un timp mai scurt de 20 de ani. Cu siguranță că nivelul distrugerilor suferite de România după 1989, amploarea și valoarea pagubelor înregistrate, exodul masiv de forță de muncă specializată și calificată ar fi necesitat mai multe războaie clasice. În cazul României, a fost nevoie doar de două-trei decenii de război hibrid soft, în care au fost aplicate instrumente diverse, de la cele economice, la cele politice, diplomatice, sociale și de mediu. Acest război căruia România i-a căzut victimă nu este un război între state, ci un război cu actori nevăzuți, nestatali, extrem de flexibili, mobili și volatili. De cele mai multe ori, este chiar greu să îl denumim război, dacă ne imaginăm că totul este poate o politică mondială, în

care România nu are niciun cuvânt de spus, dacă nu am avea în față amploarea dezastrului (o industrie rasă de pe fața pământului, o clasă politică aservită, o economie slabă, o țară extrem de îndatorată, o agricultură vândută la pachet și cel mai mare exod de populație pe timp de pace etc.). Și, ca într-un război nevăzut, dar simțit, rămân în urmă localități depopulate, pământuri nelucrate sau care rodesc pentru străini, puțini oameni bătrâni, dezamăgiți, demotivați și descurajați, care nu mai așteaptă pe nimeni. Economic vorbind, în toate cazurile a fost vorba de atacuri concertate pentru scoaterea de pe piață a produsului (prin canibalizare) sau eliminarea (prin desființare) a capacităților de producție. Distrugerea sau închiderea principalilor angajatori urbani nu doar a forțat pensionarea anticipată a unei părți din forța de muncă activă calificată, ci a lăsat și fără posibilitatea de specializare și angajare noile generații de absolvenți ai liceelor industriale și, mai ales, tineretul rural, care a luat cu asalt orașele după 1990. Până în 1989, mare parte din forța de muncă se califica și se specializa la locul de muncă, întreprinderile și fabricile devenind pepiniere de forță de muncă specializată. Închiderea acestor capacități de producție a scos din schemă cea mai eficientă formă de școlarizare tehnică și profesională, liceele și școlile profesionale fiind nevoite, la rândul lor, să își regândească programa de învățământ. Toți foștii salariați care au devenit proaspăt șomeri au fost deversați către sistemul de servicii publice – mai ales administrative – ale statului (astfel supradimensionat) și, în mai mică măsură, spre micul comerț care se dezvolta în epocă. Dar adevăratul debușeu al acestei mase slab calificate a venit după 2002 – în speță după liberalizarea circulației europene pentru români. De atunci, asistăm permanent la un exod – simetric celui al urbanizării –, care are ca efect, pe de o parte, scăderea presiunii sociale în România (fapt avantajos, din perspectiva statului), pe de alta, dispariția progresivă a segmentului de vârstă activ din economia țării. Astfel, România a asistat la cea mai mare migrație a populației pe timp de pace, fără precedent în toată istoria umanității. În fine, prăbușirea învățământului într-un formalism birocratic a dus la o acută lipsă a competențelor și a specializării în domenii de mare rentabilitate. Într-o anumită măsură, industria României s-a refăcut, dar – de cele mai multe ori – ca o industrie de *lohn*, care valorizează preponderent mâna de

lucru ieftină, dezorganizarea sindicală și corupția guvernamentală, precum și pretențiile reduse ale unei populații care nu are mijloacele de a cupla consumul cu calitatea.

Ca o concluzie tristă, sinteza ultimilor 30 de ani ne arată că întreaga economie a fost aruncată la fier vechi, iar forța de muncă a fost azvârlită în șomaj. Cum a fost posibilă asemenea eroare? Cum a fost posibil să se distrugă tot ce poporul român a construit cu trudă și cu mari sacrificii în aproape jumătate de secol? Pot exista multe răspunsuri, toate valide (incompetență, indolență, primitivism, corupție, setea de înavuțire, lipsa de viziune strategică, lipsa de patriotism, aservirea etc.). Dar, de departe, privind retrospectiv și analizând, în parte, fiecare obiectiv industrial strategic distrus, se conturează un proces care capătă forma unui război hibrid, căruia i-a căzut victimă mare parte din economia țării și în care s-a folosit un întreg arsenal de instrumente economice, politice, financiare și sociale.

Consider că principalele cauze ale prăbușirii/distrugerii marilor platforme industriale sunt următoarele:

- lipsă de viziune și superficialitate în tratarea unor fenomene care deviază de la cursul firesc al lucrurilor, cu potențial de a afecta zone strategice ale statului;

- lipsa unei strategii naționale atât în privatizarea, cât și în administrarea bunurilor naționale, după revoluție;

- dezinteresul controlat al statului, în calitate de proprietar, asociat cu interesul particular al unor grupări orientate în direcția obținerii de profit pe seama statului;

- legislație deficitară în privatizare, care a fost mai mult orientată spre distrugere, și nu spre eficientizarea capacităților de producție;

- interese obscure, subversive, insinuante și orientate spre distrugere, care au dus la dispariția a mii de miliarde de dolari din capitalul românesc și a întregului efort și suferințe a înaintașilor;

- interesul controlat al diferitelor grupări din interiorul țării care au acționat în favoarea străinilor, nu a propriei țări;

- detașarea și dezinteresul controlat al instituțiilor care trebuiau să apere proprietățile ce fuseseră ale statului și bunurile (mărfurile) aflate pe stoc la momentul înstrăinării întreprinderilor;

- legislația creată special pentru a te putea

eschiva de răspundere sau pentru a nu trage la răspundere, în niciun fel, pe cei implicați în furtul sau distrugerea capitalului românesc;

- graba cu care întreprinderi care funcționau bine și aveau piață de desfacere au fost incluse pe liste de privatizare fără niciun motiv (de exemplu, Petrom, Rompetrol). Acestea au fost țintele perfecte pentru concurența străină, mult mai abilă și perfecționată în strategii de subminare și de canibalizare economică, care, direct sau prin firme interpușe, a cumpărat dreptul de proprietate, după care, imediat, a trecut la oprirea activității, dezmembrarea instalațiilor, transportul acestora în țara de origine a concurentului (vezi cazul Săvinești, SIDERCA Călărași, Mechel Târgoviște, ARO, Tractorul etc.), iar după acest proces, finalul venea indubitabil: vânătorii de fier vechi terminau foarte repede acțiunea de radiere (și fizic și în scripte) a unui concurent incomod (vezi cazul Săvinești);

- în toate cazurile, întreprinderile al căror traseu postdecembrist l-am analizat au fost fanion în ramura industrială, mari centre de producție și de cercetare în domeniu, dezvoltarea lor a fost condusă având ca model concernele din Vest.

Într-un interviu, acordat TVR de către fostul director executiv al ONU pentru Indicele Global al Sustenabilității, prof. dr. Călin Georgescu, la data de 22 mai 2018, în cadrul emisiunii „Întrebări și răspunderi” (active news 2018), confirmă că România a fost și este victima unor interese obscure, îndreptate în vederea subminării capacităților de producție ale statului, interese susținute de pârgăile și instrumentele noului tip de război hibrid. O teorie similară este abordată și de economistul Ilie Șerbănescu, în volumul *Colonialismul actual și colonia sa România*, care afirmă că România nu mai reprezintă decât „o biată colonie la periferia Europei” (Șerbănescu 2018b). Profesorul univ. dr. Dumitru Mazilu considera că sărăcirea României prin lichidarea industriei naționale, decapitalizarea companiilor românești, înstrăinarea fabricilor la prețuri modice, înstrăinarea terenurilor agricole, acapararea resurselor de către multinaționale, impunerea la conducerea țării a unor indivizi obedienți și aserviți intereselor străine obscure reprezintă un proces deliberat, orchestrat de noile imperii coloniale (Mazilu 2013, 9). Din cauza unei clase politice aservite, corupte, incompetente sau cu agende private, care s-a căpătuit în toți acești

ani, susținută și protejată de asasinii economici, aflați în slujba corporatocrației mondiale, România a ratat șansa unei dezvoltări economice bazate pe o gândire strategică, șansa la prosperitate și la un trai mai bun. Aproximativ 82% din capital nu mai aparține românilor, precum și 40% din totalul terenurilor agricole, astfel încât prosperitatea noastră este un deziderat aflat la mila altora (Șerbănescu 2018a, 266). Între timp, cei care conduc din umbră destinele României au pus mâna pe restul de 18%, asigurându-și astfel prosperitatea. Lipsa de viziune și de strategie pe termen lung a clasei politice îi obligă pe români să accepte să fie făcuți leneși și proști în propria țară (cu alte cuvinte, neproductivi). Cu această minciună, românii sunt ținuți captivi și săraci în propria țară. Sărăcia a alungat din România aproape 5 milioane de oameni, jumătate din forța de muncă activă. A fost nevoie să migreze în alte state, ca să se convingă că nu sunt nici leneși, nici proști și că pot câștiga cinstit prin efortul și cunoștințele lor.

Distrugerea economiei românești nu a fost doar meritul unei clase politice mediocre, corupte, lipsite de patriotism și depășite profesional. Foarte grav este că dezastrul s-a produs sub supravegherea și cu binecuvântarea celor care trebuiau să vegheze să nu se întâmple. Dacă la distrugerea economiei, se mai adaugă și pierderea controlului resurselor naturale naționale: energie, petrol, minereuri, apă, lemn etc., concomitent cu pierderea sistemului bancar, a pieței de asigurări, a serviciilor de utilități publice și a desfacerii de tip retail, vom conștientiza gravitatea situației de dependență totală în care a ajuns România. Nu doar că suntem un popor ținut în sărăcie, dar politica de distrugere a economiei și îndatorare a populației a eliminat orice șansă de ieșire a României din neocolonialismul colectiv corporatist.

Concluzii și propuneri

Analizând elementele definitorii ale dominației economice, impuse de jugul otoman (1450-1821) sau de căpușele sovromiste (1945-1956), se pot observa anumite similitudini și tipare ce se încadrează într-o matrice care transcende în timp și a cărei amprentă o regăsim inclusiv în evoluția României de după 1989, la fel de vitală și de devorantă pentru economia națională. O scurtă retrospectivă istorică certifică doar o parte dintre cauzele efectelor pe care le vedem în

prezent, și anume că, pentru atingerea unor scopuri politice, în anumite etape vitale pentru parcursul și dezvoltarea statului român, s-au interpus, în prim plan, interesele proprii ale conducătorilor, conectate la interese transpartinice, în detrimentul intereselor economice ale țării. Nu putem cuprinde rațiunile care au stat la baza unor decizii care au frânat efectiv parcursul democratic și dezvoltarea economică a țării, însă putem analiza efectele acestor decizii, în contextul actual al nivelului economic atins de România. Din punctul de vedere al temei analizate, putem intra în profunzimile tiparelor acestor agresii economice la care a fost supusă România, pentru a le identifica în acțiunile ostile ale unor actori statali sau nonstatali, îndreptate, în prezent, împotriva stabilității și securității statului român. Aceste derapaje economice pot fi suprapuse pe tiparele identificate în presiunile financiare, impuse de jugul otoman, de dominația sovietică sau prin dezindustrializarea de factură occidentală, care se încadrează perfect într-un veritabil război hibrid, la care este supusă constant România, în ultima jumătate de secol. Războiul hibrid, purtat de marile puteri, s-a mulat pe configurația sociopolitică din perioadele în care acesta s-a produs. Astfel, la Imperiul Otoman regăsim un război fățiș, la cel sovietic, unul subversiv, iar perioada de după 1989 ne profilează un război ascuns și insidios, cu un arsenal complet de tehnici și metode, pliate pe noile tehnologii și particularități ale societății contemporane, aflat la limita detectabilității și fără afișarea identității actorilor ostili. Tiparul comun al tuturor acestor agresii este legat de scopul urmărit care a fost și va fi întotdeauna profitul. În acest tip de război, sunt speculate vulnerabilitățile structurale ale statului și slăbiciunile factorilor de conducere sau de decizie ale acestuia. Astfel, Imperiul Otoman a profitat de dorința de putere și înavuțire a domnitorilor români, cel sovietic a profitat de structurarea noii puteri și obediența factorilor politici ai partidului comunist, născut prematur și cu malformații, iar actorii ostili actuali ai statului român au profitat și profită de ambele slăbiciuni, pe care le regăsim mult mai nuanțate, mai diversificate și mai pregnante, decât în trecut. Noul tip de război hibrid, purtat de actori ostili României, profită de aceste vulnerabilități ale statului român pentru a-și atinge scopurile. O rețea de instituții ale statului, completă și eficientă, care pune interesul național

mai presus de interesele de grup sau personale, nu ar permite apariția unor breșe de securitate care ar putea fi speculate de actorii ostili. Prin actori ostili, nu trebuie să înțelegem neapărat ca fiind cei statali, ci, de cele mai multe ori, putem întâlni companii, societăți sau fonduri de investiții care acționează ca veritabili inamici, efectele politicilor agresive ale lor fiind comparabile, de multe ori, cu cele ale unui război convențional.

În actualul context geopolitic, în care Federația Rusă este percepută ca principalul actor ostil din zona Mării Negre, trebuie să înțelegem modul în care aceasta ar putea să afecteze securitatea statului român, ținând cont și de tiparele și vulnerabilitățile pe care le regăsim în istoria noastră. Particularități structurale, politice sau sociale, care se regăsesc în statele litorale ale Mării Negre și care sunt intens speculate de Federația Rusă, nu se regăsesc, decât în mică parte, și în România. Spiritul latin și occidental al poporului român, lipsa unei minorități ruse, o economie care nu este legată ombilical de economia rusă sunt caracteristici care nu pot facilita o influență toxică a Federației Ruse, ce ar urmări afectarea stabilității și securității statului. Însă regăsim alte vulnerabilități și slăbiciuni, care sunt specifice statului român, tributar unor influențe din trecut ale dominației marilor puteri asupra noastră, fapt ce a condus la modificarea mentalităților și la adoptarea unor obiceiuri neconforme, ceea ce reprezintă adevărate breșe de securitate, în actualul context al amenințărilor care planează în regiunea Mării Negre. Corupția, clientelismul și interesele de grup sunt în bună parte moștenite din societatea tradițională, în care puterea era conferită celui ce oferea mai mult. Astfel, conducerea era numită sau avizată de sferele de influență din afara țării. Agendele private erau prioritare față de interesul de stat, care nu oferea aceeași satisfacție materială, iar marea masă a populației nu reprezenta decât, eventual, o masă de manevră. Aceste tipare le identificăm și în prezent, alterarea statului din interior generând o vulnerabilitate și o slăbiciune prea mare pentru a se opune intereselor private din afara țării. În acest sens, asistăm, în prezent, la un asalt permanent asupra instituțiilor statului și companiilor publice, lansat din partea actorilor nonstatali, care urmăresc, cu precădere, obținerea de venituri sau beneficii care exced înțelegerilor contractuale sau alianțelor economice. Acest lucru se realizează cu sprijinul direct sau indirect

al funcționarilor publici sau al mediului politic, la care participă și reprezentanți ai organismelor internaționale. De multe ori, pentru atingerea scopurilor, organizațiile nonstatale se asigură de sprijinul diplomației statelor de proveniență sau a celor interesate, ambadorii sau diplomații devenind un mijloc de persuasiune, atunci când alte instrumente de corupție sau de șantaj se dovedesc ineficiente. Sprijinul se acordă pentru satisfacerea reciprocă a intereselor, de multe ori profiturile actorilor nonstatali finanțând campaniile publice ale entităților politice din țările de proveniență, sau garantând ocuparea unor poziții cheie în structurile de conducere ale statelor. Deși sintagma de „asasin economic” pare puțin teatrală, aceasta este cât se poate de actuală, dacă luăm în considerare armata de economiști, de avocați, de manageri și de lobiști angajați de companiile internaționale, care speculează orice vid sau lacună legislativă, pentru maximizarea profiturilor. La un nivel superior, arsenalul uman a acestor companii cuprinde divizii specializate în coruperea funcționarilor sau a factorilor de decizie, inclusiv în influențarea acțiunilor acestora prin diverse tehnici și metode, aflate la limita detectabilității, dar extrem de eficiente într-o societate bazată pe interdependență, interconectare și rețele sociale. Accesul la baza de date a rețelelor sociale, într-o societate din ce în ce mai interconectată și mai expusă media, reprezintă cel mai eficient instrument hibrid, aflat în arsenalul actorilor ostili. Accesul la aceste baze de date, alimentate de însăși dorința de epatare umană, care cuprind detalii intime din viața unor indivizi ce pot ocupa, la un moment dat, funcții cheie în conducerea unor instituții publice, companii sau partide politice reprezintă un instrument de influență, care, prin intimidare, expunere sau corupere, poate să permită atingerea scopurilor urmărite de un actor ostil, în detrimentul unui stat sau al unei companii.

Deși, prin acest tip de agresiune asupra statului, complet diferit de agresiunile militare clasice, se urmărește obținerea de avantaje financiare sau economice imediate sau pe termen lung, indirect se vizează influențarea mentalului colectiv, demoralizarea populației, demotivarea angajaților publici, vulnerabilizarea și slăbirea capacităților publice. Mijloacele clasice de apărare, îndeosebi cele care implică forțele armate sunt ineficiente în fața noilor strategii, care presupun

activități de dezinformare, de manipulare publică, de disimulare sau atacuri cibernetice. În noul tip de război, trupele militare clasice sunt înlocuite în mod eficient de civili. Războiul hibrid se poartă între economiști, juriști, avocați, analiști, sociologi sau manageri, iar arta militară este înlocuită cu succes de arta comunicațională, informațională, cibernetică, economică sau legislativă. În noul tip de război, bioterorismul este înlocuit de infoterorism, infopedemia afectând mentalul unei populații mai eficient decât o epidemie, infectarea populației prin sursele de media sau prin rețelele sociale fiind mai rapidă, mai eficientă și fără risc de atragerii unor sancțiuni din partea altor state.

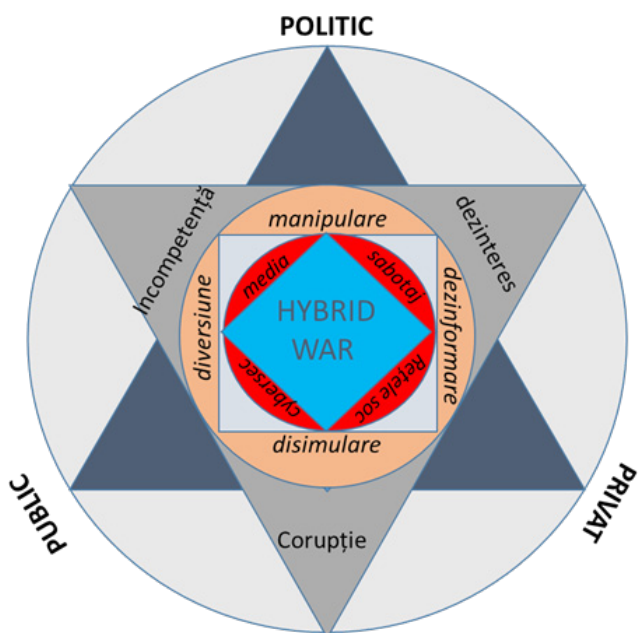
Triunghiul Infodemic este format din trei elemente principale care schimbă total percepția asupra adevărului: **dezinformarea, manipularea și disimularea**. Astfel, prima victimă a războiului hibrid este adevărul. Redundanța fluxului de informații schimbă percepția asupra acestuia, astfel încât în loc să aducă lumină asupra unor evenimente, generează confuzie și haos. Într-un ocean de biți, chiar dacă identifici sursa dezinformării, este aproape imposibil să stabilești fără echivoc identitatea inamicului.

Noul tip de război ascuns implică schimbarea sistemului de valori al unei populații prin afectarea sistemelor de referință ale acestuia, respectiv influențarea culturii, a tradițiilor, a normelor etice și morale. Astfel, sabotarea stabilității unui stat nu mai este o activitate spontană, ci este o procedură de durată, derulată pe parcursul a 2-3 generații, care implică, în principal, cunoașterea și afectarea mentalului colectiv prin schimbarea sistemului de valori, acestea devenind baza pentru cucerirea unui stat. **O generație care nu mai are un cult al istoriei și al tradițiilor nu mai pune preț pe identitate națională și teritorială, fiind eliminate dorința și motivația de a lupta pentru valorile ei**. Astfel, pentru distrugerea infrastructurii unui stat, nu mai este necesară bombardarea acesteia, ea putând fi sabotată printr-un ansamblu de instrumente care cuprind activități de protecție a mediului, artificii economice și legislative, ascunse în clauze contractuale, coruperea liderilor, angajarea pe funcții de conducere a unor indivizi incompetenți pe post de *idioși utili* etc. Societatea civilă, prin organizațiile sau fundațiile de mediu, joacă, de asemenea, un rol important, dar imoral, pentru susținerea intereselor actorilor

nonstatali, sprijinind atacul acestora asupra instituțiilor și companiilor statului printr-un lobby intens, precum și prin manipularea opiniei publice. Organizațiile statale stau în spatele acțiunilor actorilor nonstatali, neafișând public adevăratul interes decât cel mult prin intermediul diplomaților. Interesele actorilor statali sunt diverse, de la sabotarea anumitor proiecte sau inițiative guvernamentale pentru protejarea propriei economii, până la preluarea controlului asupra resurselor, utilităților, infrastructurii sau asupra anumitor ramuri ale economiei. Practic, războiul 4.0 a căpătat forma unui neocolonialism corporatist, statele fiind adevăratele beneficiare ale bătăliilor câștigate de actorii nonstatali pe care îi sprijină. Sub generoasa umbrelă a democrației și a economiei de piață, se ascund de multe ori interese oculte, care afectează dezvoltarea, stabilitatea și direcția unui stat. Războiul de generație 4+ nu mai implică preluarea guvernării sau administrării unui stat de către un alt stat agresor, ci promovarea unor lideri (demnitari, comandanți, factori de decizie) obedienți, coruptibili, mediocri sau manipulabili. Este mult mai eficient și mai puțin costisitor să destabilizezi un stat prin generarea de haos și dezorganizare (economică, socială, politică sau legislativă) decât prin ocuparea militară a acestuia. În războiul 4.0, informația este noua muniție a inamicului, iar armele moderne sunt reprezentate de internet, de mass-media și de rețelele sociale. Manipulând informația, în detrimentul unui stat, prin dezinformare și manipulare, populația devine inamicul propriei națiuni. Vulnerabilizarea unui stat se produce pe mai multe paliere: politic, social, instituțional, economic și de mediu, afectarea unui palier destabilizând automat și celelalte paliere.

Teoria extinderii spațiului vital (prezentă în doctrina WW1+WW2) prin expansiunea statelor în afara frontierelor este înlocuită de o teorie nouă a extinderii spațiului vital, fără implicarea frontierelor, ci doar prin acapararea unor noi piețe de consum sau a resurselor statelor care nu au capacitatea să și le protejeze. Un stat vulnerabilizat ajunge să fie ca o cetate cu zidurile de apărare slăbite, fără surse de aprovizionare sau de apă, cu soldați ineficienți, slab înarmați sau nepregătiți, nemotivați și demoralizați, sensibili la ofertele inamicului, fără a înțelege importanța și rolul unei cetăți și oricând pasibili de a permite inamicului să pătrundă în aceasta.

Schema:
INSTRUMENTELE, EFECTELE ȘI MEDIILE
DE PROPAGARE ALE RĂZBOIULUI HIBRID

Triunghiul slăbiciunilor, format din **corupție**, **incompetență și ignoranță** condimentează noul tip de război noncinetic. Deși interesele contra statului provin din afara frontierelor naționale, problema se află în interiorul granițelor. Un război de acest gen se poartă cu succes într-un stat vulnerabil sau vulnerabilizat, în care activează instituții ineficiente, conduse sau în care activează funcționari coruptibili. Forțele proxy noncinetice ale inamicilor statului (care nu fac uz de mijloace convenționale) ajung prin manipulare, dezinformare, constrângere sau corupție să devină proprii funcționari sau demnitari ai statului atacat. Actorii nonstatali care acționează împotriva intereselor statului sunt corporațiile, companiile, fundațiile, organizațiile civile sau de mediu, precum și cabinetele de avocatură. Deprofesionalizarea instituțiilor, împreună cu o legislație permisivă sau lacunară, creează breșe de securitate și un mediu propice pentru lansarea unor agresiuni hibride, facilitând apariția unei pepiniere de agresori, ale căror acțiuni direcționate înspre obținerea de profituri mari (printr-o continuare a politicii cu mijloace hibride) conduc la o vulnerabilizare a statului.

În concluzie, actualul tip de război hibrid profită de lacunele statului slab, care devine victimă a propriei indiferențe față de sănătatea

mediului politic, public sau privat. Corupția, incompetența și dezinteresul creează breșe de securitate intens speculate de actorii nonstatali sau statali. În acest tip de război, prudența și scepticismul sunt cel mai eficient scut, deoarece aliații militari nu sunt neapărat și aliați economici, iar corporațiile, companiile sau organizațiile civile devin forțe proxy prin toleranța pe care o manifestă unele state aflate în diverse alianțe economice, pentru a-și satisface propriul interes, fără a fi vizibile. Un stat responsabil trebuie să își definească și să își consolideze pe baze temeinice și sănătoase, inclusiv ale unui sistem de valori și norme etice și morale, triunghiul responsabilităților, format din mediul politic, cel al angajaților publici și cel civil. Deși armata reprezintă un pilon important de apărare și descurajare a oricăror intenții agresive și ostile, armele devin balast inutil în fața instrumentelor utilizate într-un război hibrid. Astfel, un accent important, pe lângă armată, trebuie pus pe eficiența și profesionalismul serviciilor de informații, care, prin activitățile dispuse, pot preveni diversele agresiuni ostile îndreptate împotriva zonelor strategice ale statului. Pe lângă întărirea serviciilor de informații, statul trebuie să își îndrepte atenția în vederea consolidării aparatului administrativ pe criteriile de performanță, meritocrație și profesionalism. Un aparat administrativ robust, eficient și profesionist va oferi nu numai servicii de calitate, dar și o protecție suplimentară necesară contracarării eventualelor agresiuni economice sau de altă natură, lansate de diverși actori ostili. Un alt instrument de contracarare a acestor tipuri de agresiuni îl reprezintă stabilirea unor priorități naționale pe baza unor strategii pe termen lung, care să vizeze atât consolidarea administrativă, cât și dezvoltarea economică a țării. Este vital ca România să facă parte din cât mai multe parteneriate economice care să susțină astfel mediul economic, atenuând eventualele tendințe agresive ale companiilor și corporațiilor transnaționale. Poate, nu în ultimul rând, o clasă politică responsabilă și corectă ar trebui să acorde o mai mică importanță imunităților conferite de funcțiile și demnitățile politice, astfel încât să responsabilizeze și să corecteze din timp eventualele derapaje pe care unii demnitari le pot avea, pe fondul ingerințelor unor factori externi și străini de interesul național.

BIBLIOGRAFIE

- active news. 2018. „Călin Georgescu: Toate pierderile României de la Ștefan cel Mare încoace sunt mai mici decât ce a pierdut România în acești 26 de ani. În această perioadă, România a pierdut peste un trilion de euro. Capitalul străin este cel care deține puterea.” <https://www.activenews.ro/stiri/Calin-Georgescu-Toate-pierderile-Romaniei-de-la-Stefan-cel-Mare-inoace-sunt-mai-mici-decat-ce-a-pierdut-Romania-in-acesti-26-de-ani.-In-aceasta-perioada-Romania-a-pierdut-pest-un-trilion-de-euro.-Capitalul-strain-este-cel>.
- Alexandrescu, Ion. 1996. „Societățile mixte sovieto-române (sovrom).” *Dosarele Istoriei*, nr. 3.
- Anghelache, Constantin. 2018. „Studiu privind evoluția istorică a Produsului Intern Brut în România.” *Revista Română de Statistică* supliment nr. 3.
- Axenciuc, Victor. 2012. *Produsul intern brut al României 1862-2000, serii statistice seculare și argumente metodologice*. Vol. II. București: Editura Economică.
- Banu, Florian. 2004. *Activitatea Sovromurilor (1945-1956). O perspectivă istorică*. București: Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității.
- Calance, Mădălina și Paula-Elena Diacon. 2013. *Comerțul liber și rădăcinile imperialismului modern*. Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.
- Chifu, Iulian. 2016. *Război informațional. Tipizarea modelului agresiunii*. București: Editura Institutului de Științe Politice și Relații Internaționale Ion C. Brătianu al Academiei Române.
- Chiper, Ioan, Florin Constantiniu și Adrian Pop. 1993. *Sovietizarea României. Percepții anglo-americeane*. București: Editura Ionica.
- Cioroianu, Adrian. 2005. *Pe umerii lui Marx. O introducere în istoria comunismului românesc*. București: Editura Curtea Veche.
- DIGI24. 2014a. *ROMÂNIA FURATĂ. Tractorul Brașov – de la uzina de sute de milioane de euro, la fabrica de voturi*. <https://www.digi24.ro/special/campanii-digi24/romania-furata/romania-furata-tractorul-brasov-de-la-uzina-de-sute-de-milioane-de-euro-la-fabrica-de-voturi-226688>.
- . 2014b. *ROMÂNIA FURATĂ. Uzina Aro, cu un patrimoniu de 1,4 milioane de dolari, vândută la preț de apartament: 150.000 de euro*. <https://www.digi24.ro/special/campanii-digi24/romania-furata/romania-furata-uzina-aro-cu-un-patrimoniu-de-14-milioane-de-dolari-vanduta-la-pret-de-apartament-150-000-de-euro-219954>.
- Giurescu, Constantin C. 2019. *Istoria Românilor*. ed. VI revizuită. Vol. II. București: Editura ALL.
- Harvey, David. 2003. *The new imperialism*. Oxford University Press.
- Institutul Național de Cercetări Economice. 2007. „Declinul demografic și viitorul populației României.” https://apapr.ro/wp-content/uploads/2018/04/INCE_2007_Declinul_demografic_si_viitorul_populatiei_Romaniei.pdf.
- Institutul Național de Statistică. 2018. „Analiza statistică a migrației externe după aderarea României la Uniunea Europeană.” *Revista de statistica*. Supliment nr.12. https://www.revistadestatistica.ro/supliment/wp-content/uploads/2018/12/rss_12_2018_07_ro.pdf.
- . 2007-2019. „Buletine statistice. Arhiva buletinelor statistice lunare în perioada 2007-2019.” <http://www.insse.ro/cms/ro/content/buletine-statistice>.
- . 2016. „Migrația internațională a României.” https://insse.ro/cms/files/publicatii/pliante%20statistice/Migratia%20internationala%20a%20Romaniei_2016.pdf.
- Mazilu, Dumitru. 2013. *România, Săraca țară bogată*. București: Editura Institutul Revoluției Române din decembrie 1989.
- Ministerul pentru Românii de Pretutindeni. 2019. *Raport de activitate. Anul 2019*. Guvernul României. http://www.mprp.gov.ro/web/wp-content/uploads/2019/07/Raport-IULIE-2019_site.pdf.
- Mises, Ludwig Von. 1944. *Omnipotent Government: The Rise of the Total State and Total War*. Reprinted 1969 by Arlington House. New Rochelle, New York: Yale University Press.
- Murgescu, Bogdan. 2010. *România și Europa. Acumularea decalajelor economice 1500-2010*. București: Editura Polirom.

- Nkrumah, Kwame. 1966. *Neo-Colonialism, The Last Stage of Imperialism*. USA: International Publishers Co.
- PROTV. 2020. „România, te iubesc!” *Un combinat de vârf al României, distrus de „investitorii” străini. „Până acum 2 zile era rentabil și acum nu mai e?”*. Accesat 2022. <https://stirileprotv.ro/stiri/actualitate/un-combinat-unic-in-europa-distrus-de-investitorii-straini-pana-acum-2-zile-era-rentabil-si-acum-nu-mai-e.html>.
- Sfetcu, Nicolae. 2018. *Corupție, globalizare, neocolonialism*. București: MultiMedia Publishing.
- Șerbănescu, Ilie. 2018a. *Colonialismul actual și colonia sa România*. București: Editura Mica Valahie.
- . 2018b. „România: profil colonial clasic.” *România liberă*. <https://romanalibera.ro/opinii/romania-profil-colonial-clasic-763974>.
- Tzu, Sun. 2017. *Arta Războiului*. București: Editura Cartex.
- Vasilescu, Căpitan-Comandor Alfred. 2012. „Emergența agresiunilor nonconvenționale și influența lor asupra politicilor de securitate.” teză de doctorat, Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, Ministerul Apărării Naționale, București.
- Worldsteel Association. 2020. „Steel Statistical Yearbooks 2010 to 2019.” <https://www.worldsteel.org/en/dam/jcr:c0f3e326-0b3d-4d91-adca096502aae51e/Steel%2520statistical%2520yearbook%25201987.pdf>.
- ZF Live. 2021. „Petre Roman, autorul celebrei propoziții din anii ‘90, «industria României este un morman de fiare vechi»: Statul nu trebuie să mai subvenționeze iluzii.” <https://www.zf.ro/zf-live/zf-live-petre-roman-autorul-celebreei-propozitiei-din-anii-90-19929382>.